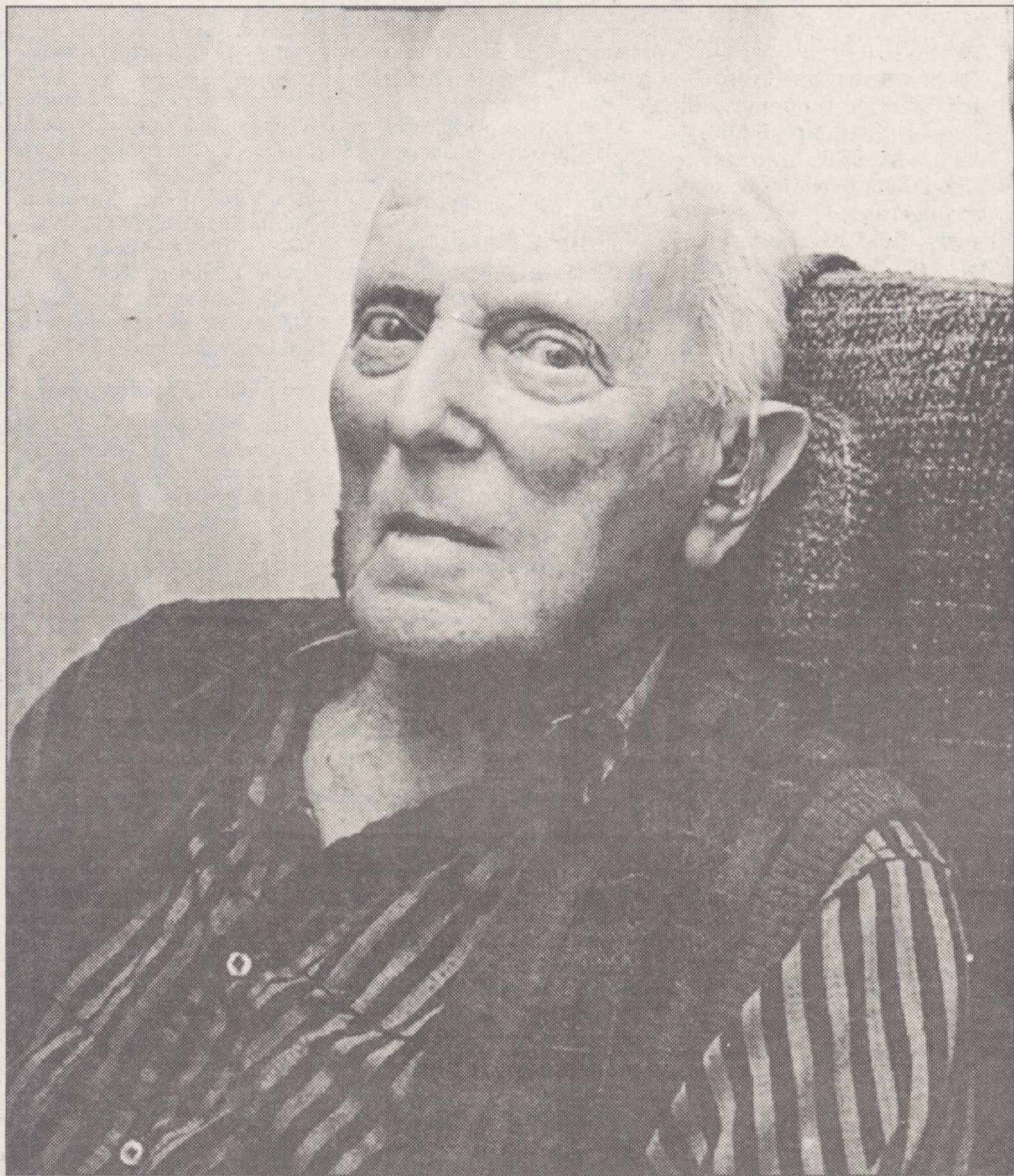

Carl minns sin barndoms jul

”Julbadet var något man såg fram emot”

Carl Mård, 94 år, minns sin barndoms jular. Då var klapparna mjuka och praktiska -om man fick några.

BOXHOLM

Julafton. Bara ordet andas förväntan. Många av de värden som julen laddats med är dock tidsbundna, och ändras från generation till generation. Hur var julen i Boxholm för 80 år sedan? Carl Mård, 94, kan berätta.

Julen som kristen högtid har funnits länge, men många av de seder och bruk vi förknippar med jul har kommit till under årens

Men det måste vara Liljeholmens ljus! Inget annat dög.

När granen stod grann i bruksbaracken satte sig familjen till bords och åt av julmaten. Där fanns potatiskorv, fläskkorv, bruna bönor, kanske revbensspjäll och kokt potatis.

Mjuka klappar

– Maten var speciell, och det kanske var det som gjorde julen, funderar Carl Mård.

Efter julfesterna sjöng barnen i familjen sånger. Flera av

såg fram emot. Det som lockade var i stället julgransrustningen, när granen skulle dansas ut.

– Grannbarnen drog från lägenhet till lägenhet. Först togs alla mattor i köket bort, och så ställdes granen i mitten av rummet. Sedan dansade vi runt granen tills vi tröttnade.

Firade inte nyår

– Då slängde vi ut den, och delade på konfekten i pappkaramellerna.

Men något annat gjorde också

BOXHOLM

Julafton. Bara ordet andas förväntan. Många av de värden som julen laddats med är dock tidsbundna, och ändras från generation till generation. Hur var julen i Boxholm för 80 år sedan? Carl Mård, 94, kan berätta.

Julen som kristen högtid har funnits länge, men många av de seder och bruk vi förknippar med jul har kommit till under årens gång. Hur många barn av i dag skulle till exempel kunna tänka sig en jul utan Kalle Anka eller julklappar?

Carl Mård, 94 år, minns sin barndoms jular. Som den 1909, när storstrejkens verkningar gjorde julen fattig.

– Jag vill inte påstå att det var så väldigt stor skillnad mot hur julen firas i dag. Den största skillnaden är väl den lyx som finns i dag, så var det aldrig på den tiden, berättar Carl.

Ingen TV eller radio

Någon TV fanns naturligtvis inte. Inte heller radio, och därmed inget av det julmusikskval vi i dag sammankopplar med jul.

– Flera dagar innan julafton började kvinnorna i köket. Det var bakning, korvstoppning och städning av hela huset.

För barnen innebar julen badning någon dag före julafton. Nere i tvättstugan vid Svartån värmdes vatten upp i stora tvättkar, och massvis av barn badades samtidigt.

– Det var väldigt roligt. Det gjordes ingen skillnad på pojkar och flickor, och när man tvålats in slängde de hinkar med vatten för att skölja bort löddret. Julbadet var något man såg fram emot.

Liljeholmens ljus

När sedan julaftonen kom var det dags för far i huset att leta upp en gran från brukets marker.

– Far var noga med att granen inte fick tas in och kläs före julafton. Han tyckte inte att julen skulle tas ut i förskott. Och det var inte så mycket pynt i granen som nuförtiden. Vi hade levande ljus, lite konfekt och flaggor.

Men det måste vara Liljeholmens ljus! Inget annat dög.

När granen stod grann i bruksbaracken satte sig familjen till bords och åt av julmaten. Där fanns potatiskorv, fläskkorv, bruna bönor, kanske revbensspjäll och kokt potatis.

Mjuka klappar

– Maten var speciell, och det kanske var det som gjorde julen, funderar Carl Mård.

Efter julmiddagen sjöng barnen i familjen sånger. Flera av dem känner även dagens barn igen. Därtill var det många psalmer:

– Men psalmerna tyckte vi inte om. De var alldeles för sorgsna, vi föredrog att sjunga de gladare sångerna.

Om det fanns några, var det också nu julklapparna delades ut. Det var "mjuka paket" och nyttiga klappar. Mer än en klapp var det ingen som väntade sig. Kanske blev det stickade vantar, sockor eller en tröja.

Dansade ut granen

– Jag minns att jag fick en fällkniv. Leksaker fanns ju knappt på den tiden.

Efter den gemensamma familjestunden var det dags för julfika. På bordet dukades fram kakor, bröd och kaffe. Där fanns bland annat de tre kakor som Carl främst förknippar med julen.

– Pepparkakor, judebröd och mandelkakor. Utan dem blev det ingen jul.

Julen i sig var inget som Carl

såg fram emot. Det som lockade var i stället julgransrustningen, när granen skulle dansas ut.

– Grannbarnen drog från lägenhet till lägenhet. Först togs alla mattor i köket bort, och så ställdes granen i mitten av rummet. Sedan dansade vi runt granen tills vi tröttnade.

Firade inte nyår

– Då slängde vi ut den, och delade på konfekten i pappkaramellerna.

Men något annat gjorde också julen lockande. Det var ett av få tillfällen då Carls far var ledig mer än en dag. I seklets barndom fick bruksarbetarna tre dagar ledigt till jul.

– Julafton, juldagen och andadag jul. Sedan var julen slut, berättar Carl, och tillägger:

– Och nyåret var det inget med. Jag minns inte att det firades bara för att det blev ett nytt år.

Ingen julotta

Julottan var inget Carls familj ägnade sig åt. Men det anordnades slädturer till kyrkan för dem som så önskade, om föret tillät det. Dåliga vintrar, berättar han, är inget nytt.

– Ska man jämföra julen då mot den i dag måste jag säga att det är ett väldigt slöseri nuförtiden. Man köper mängder av stora, dyra saker bara för att det ska vara så. Och samtidigt sägs det att det är kris i landet, trots att det bevisligen finns pengar.

Anders Pehrson

Fullmatad helg för ridklubben

BOXHOLM

De hästintresserade i Boxholm ligger ingalunda på latsidan under jul- och nyårshelgen.

Från dagen före dopparedan och några dagar framåt hyr ridskoleeleverna de hästar de nor-

malt rider lektion på, och roar sig på egen hand med dem.

Och under årets nästnäst sista dag kommer ungdomsverksamheten att hålla en heldag i stallet, med övernattnings. Där får de yngre lära sig stallvett och grundläggande hästkötsel, för att sedan sova över i ridhuset när natten faller på.